

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kossuth-utca 155. szám Gergurov-féle házban. hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendők.</p>	<p>Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR GYULA. Kiadják: Gruda Pál és Társa.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 ft. — Félévre 4 ft. — Negyedévre 2 ft. Néptanítónak egész évre 6 ft. — Félévre 3 ft. Negyedévre 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 10 krajczár.</p>
--	---	--

Olvasóinkhoz!

A „Zombor és Vidéke“ tizenhárom éves pályafutásában fordulópontra jutott . . .

Tizenhárom éven át idegen kezek öltöztették föl e lap külső formáját, — s nem tart vissza álszemérem annak beismerésétől, hogy ez az öltözék sokszor keféletlen, sokszor szalóniatlan volt. A belső tartalom örökös háborút folytatott a külső megjelenéssel. A hangulatos versekből satyrát csinált a sajtóhiba démóna, s a legkomolyabb lelkesedést leszállította a komikum alacsony niveaujára.

Keserves tizenhárom év volt . . . Az előfizető szökhett a lapról, a lap is szökött a mostoha nyomdai kezektől, és szöködtek a munkatársak ki jobbra — ki balra . . .

Csupán a lapszerkesztő nem szökhett.

Lebilineselve a kitűzött czélok által követelt kötelességektől, némán tűrte a sajtóhibák gyötrelmeit.

Végre ütött a megváltás órája! Ime, a „Zombor és Vidéke“ jelenlegi ábrázata.

Ítélje meg a közönség, mi a különbség az otthon odaadó gondossága s idegen jóakarata között.

Saját nyomdánk van! A „Zombor és Vidéke“ immáron dédelgetett kedvence nemcsak hű munkatársainak, a kik eddig is a legbensőbb szeretettel csüngtek ezeljain, de a kik hivatva vannak megjelenését tetszetőssé, kedvessé tenni, azok is vállvetve fogják teljesíteni ebbeli földadatulukat.

Innen meritjük szellemi erőink megnövekedését is, ez fogja nemesebb ambícióinkat is sarkalni.

A technikai akadályok legyőzése szárnyat ad a „Zombor és Vidéke“-nek. Előfizetőink pontosan s gyorsan kapják meg lapunkat. Kora reggel nemcsak Zomborban, de már a megye minden községében, hova vasuti összeköttetés vezet, olvashatják.

S a kik bácsmegyei lapot óhajtanak tartani, mely a megyei események s a megyében folyó politikai és társadalmi küzdelmek felül híven tájékoztat és a zsurnalisztikai feladatok megfelelő magaslatán áll, az la-

punkkal meg fogja kötni azt a szellemi barátságot, mely előfizető s lap között fennáll.

A mai naptól fogva hetenként 3-szor fog a „Zombor és Vidéke“ megjelenni, u. m.: vasárnap, kedde és csütörtökön. A keddi szám félives lesz. A mai számmal veszik olvasóink a „Zombor és Vidéke“ rendes vasárnapi mellékletét, a „Bácskai Karczos“-t, melynek czimlapját Szemző István, a bácsmegyei nemzeti párt elnökének jól sikerült arcképe díszíti s ezentul minden héten egy-egy fotografiával kedveskedünk olvasóinknak.

A „Bácskai Karczos“ további tartalma is gonddal s áldozatkészséggel van összeállítva.

Hat eredeti bácskai typust mutatunk be, a kik bizonyára csakhamar ki fogják vinni a közönség rokonszenvét.

Ezekkel nemcsak hogy ki nem akartuk meríteni a bácskai eredetiség forrását, de, úgy hisszük, az egész intelligens község munkatársunkká fog szegődni a bácskai humor kifejtésében.

Eredeti sikeres rajzok beküldését

TÁRGYA.

Román cz, tragédia és ismét román cz.

Messze még nem jártam, világot nem láttam . . .

De tudom jól, hogy van valahol valami lassan, égekken fojdogáló víz, a partján kicsi ház, jobbról is, balról is sürtű erdő. Ennek a folyónak partjára, magas hegy tövébe, két erdő közibe, kicsike kis házba költözött két jó ismerősöm . . .

S ott látom a barna férfit, a fehér leányt, a hogy élnek a kicsi házban; a kék víz, a sürtű erdő meg a nagy hegy közé a melységes csendbe rejtve, világtól eltiltott édes szerelmüket . . .

Majdnem belekezdtem valami román cz-félébe. De nagyon hamar beleuntam a hazugságba. Eh, megmondom én az igazat, hogy nem is így végződött az a dolog, nem így, ámbar igaz, hogy — másképp se . . .

A való belőle mindössze annyi, hogy estende, amikor holdvilágnál rajzolódtak az árnyak a paplak udvarán a hóba, rendesen kilépett tornáczára a fiatal lelkész, hogy elnézve a nagy síma hótakarót, arról emlékezzék a szívének sorsul jutott örök fehér télre.

Kellett, hogy rá gondoljon, kellett, hogy a telet maga előtt lássa, mert különben a félő volt, hogy eltűnik szívéből az oda parancsolt tiszta, fehér tél és bevonul a szép, a kelletlen, hivatlan tavasz . . . behatol a szívébe annak a két szemnek a nézésével együtt, ott, a kerítésen túl . . .

S rettegve gondolt a fiatal pap arra az időre, a mikor a természet tavasza leköszönt, a mikor elfog tűnni a tél és vele az ő mementója szívének örök tiszta telére, de megmarad szívigható nézésével a két szem ott, a kerítésen túl . . .

S ha nem lesz körötte a hideg, tiszta tél, hogy fogadalmát eszébe juttassa, bizonyára jön egy percz, egy édes, keserves percz, amikor győz az a két szem, a szerelmes zsidó leány szeme a kerítésen túl . . .

Hiába félt a tél eltűnésétől a lelkész. . . Mert szárazan, kopáran álltak még a fák; tisztán fehéren hevert még a hótakaró a paplak udvarán, a mikor eljött a percz, az édes, a keserves . . .

Egy este, a hogy fekete reverendájában halványan állt a tornáczon a lelkész, és lelkedve, fázva, fáradtan, minden erejét, állhatatos nagy imádatának egész melegét öntve a nézésébe, állt a kerítésnél a leány, valahogy egybekapcsolódott hirtelen a tekintetük és megkapta a fiatal pap lelkét valami nagy kábulat, hogy megdobbant bele hangosan a szíve, ez az örökös tiszta, fehér télre kárhözott szív.

Talán mégis csak azért ment oda a leányhoz, hogy megmondja neki:

— Ne kísérs, ne nézz, menj . . .

De a mikor ott állt vele szemben, nem jött ez az ajkára, hanem csak nézett vissza a leányra, szerelmesen, legyőzötten.

S a halvány, a fáradt leány oda borult a kerítésre, úgy siratta a keserves, édesen eső győzelmet.

Halál-sápadtan, szédülő fejfel, reszketve ölelte át a leányt a lelkész, oda vonta magához hideg kis kezét, pirosra, melegre csókolt a halvány, hideg arcát.

A leány meg csak felfelé fordította hirtelen az arcát, oda, ahol az ég van, az ég, a mely jutalmaz, mely büntet . . .

Látta a pap ezt az önkénytelen mozdulatot és hirtelen ébredő daczczal nézett ő is oda, míg a karja már most biztosan, szorososan ölelte a zsidó leányt.

Felhézt és mindennapi imájának más-kor könyörgve kimondott passzusa most kihívóan süített végig a havas, esti tájon:

— Ne vigy hát minket a kísértésbe!
De nyomban rá rémséges ijedség, ir-tózat önmagától lepte meg és karját visszahuzva, a hóban tédre hullva, a bűnbánat zokogó hangján kérte:

— Bocssád meg a mi vétkeinket . . .

A zsidó lány remegve mondott „ament“ . . .
— — Különbén csak eddig van; nem tovább. Bizonyos, hogy elszakadtak azok ketten egymástól, bizonyos, hogy ha keresném őket, hát megtalálnám az egyiket itt, a másikat ott, de nem kutatok, mert mégis csak kedvem szerint akarom a dologt befejezni, mert mégis visszatérek román czomhoz, az én jól eső, kis hazugságomhoz.

s kiválóbb embereink fényképeit szívesen fogadjuk s igazi bácskai anekdotákhoz a szükséges rajzokat mi fogjuk elkészíttetni.

Ajánljuk az újjászületett „Zombor és Vidéké“-t az olvasóközönség szíves figyelmébe.

A kula-verbászi mandátum.

Pulszky Ágoston zsebében a nyílt titkot képező államtitkári kinevezéssel, — a kula-verbászi mandátumot letette s meg sem kíséri e kerületben új választásnak vetni magát alá. Ez a körülmény teljes világot vet a kerület kormánypárti állapotára.

Egy már megválasztott képviselő, a ki a kabinet tényezőjévé lett s így meggyarapodva tekintély s befolyás dolgában — még sem mer újra választói elé lépni!?

Ez magyarul szólva elismerése az ellenzék által hangoztatott súlyos vádakra s elismerése az főleg annak, hogy a kerület a nemzeti párté.

S valóban azé, ha idejekorán hozzálat a szervezkedéshez s kibontja dr. Hadzsy zászlaját.

Emlegetik ugyan a kormánypárt jelöltjétül Kozma László megyei főügyészt s Schlagetter Gyula zombori polgármestert, de éppen ezen ingadozás a személyek között, ez a bátortalanság mutatja, hogy a kormánypárt csak éppen a fegyver becsületéért veszi föl a harcot a Pulszky által elejtett mandátumért s nem számít sikerre.

Sem Kozma, sem Schlagetter keresztülvihető jelöltül nem tekinthető.

Az előbbi politikai karrierjét a nemzeti pártnál kezdte s ma sem vállalja magát kormánypártinak, bárha tényei

annak deklarálják. Az utóbbi soha se tartozott a népszerű emberek közé, míg kulai ügyvéd volt.

Kozma nem akarhat képviselői mandátumot, mert hiszen ily ambitio homlokegyenest ellentétben áll a megyei szolgálatba-lépés tényével, mely a jelenlegi viszonyok közt kizárja ott a meggyőződés szabadságát.

Ugyanezt mondhatjuk Schlagetterről is, a ki alig melegegett meg polgármesteri székében, — nem hogy a bizonytalan képviselői mandátummal eserélje ki.

De mindez nem tartozik reánk. Belőle csak a tanulságot kell levonnunk, t. i. azt, hogy a nemzeti párt győzelme e kerületben minden kétségen felül áll.

Természetesen nem kell késmi a zászlóbotással.

Dr. Hadzsy János topolyai orvos a közszeretet s népszerűség oly kiváló alakja, a milyennel ritkán van alkalmunk találkozni.

Abban a szerény körben, a melynek évek óta szerényen, zajtalanul szenteli nagy tehetségeit, a melyben csodás műtéteivel bámulatot tudott kelteni önmaga iránt, tisztelik és becsülik.

A kula-verbászi kerület választópolgárai a hála és ragaszkodás ezer és annyi szálaival vannak dr. Hadzsy személyéhez hozzáfűzve, hogy csak önmagukat becsülik meg, midőn a kerület mandátumát reá ruházzák.

Jobb kezekbe nem is fektethetnék azt. — Példa rá Pulszky Guszti, a ki semmit se törődve a kerülettel, alig hogy stréber ambícióját kielégítve látja, alig hogy módja nyílt meghálálni választói nagy erőfeszítéseit a multban, megszökik tőlük s még csak

meg sem kíséri újra fölvenni a harcot ama mandátumért, melynek karrierjét köszönheti.

Ellenben dr. Hadzsy bizonyára meg fog felelni ama várakozásoknak, a melyek személyéhez s tetterejéhez fűződnek, ha választói a mandátumot megszerzik számára.

A választási harc ezuttal nem lesz oly vehemens, mint volt Pulszky zászlója alatt, mert hiszen se Kozma, se Schlagetter nem hajlandó 80.000 frtot költeni alkotmányos célokra.

E nélkül pedig csak a kerület valódi érzelme nyilvánulhat a választási urnáknál s Hadzsy óriási többséggel fog megválasztatni.

Politikai hírek.

— **A rigiczai kerület orsz. képviselője,** Latinovics Ernő, — mint tudjuk, kilépett volt a kormánypártból a kötelező polgári házasságról szóló javaslat beterjesztése alkalmából. Most, hogy az egyházpolitikai kérdések meg vannak oldva, Latinovics szépen visszatért mamekuknak. Kérdjük: mi értelme volt a kilépésnek, ha most ismét visszalép a képviselő ur oda, hol abszolúte semmi se változott. Avagy most már híve Latinovics is a polgári házasságnak? Reménylünk, hogy a legközelebbi választás alkalmából a kerület választó polgárai mérlegelni fogják ennek a sásszékroázának politikai súlyát és érdemét.

— **A képviselőház,** miután a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslatok tárgyalásával az egyházpolitikai javaslatok tárgyalását befejezte, mult hó utolsó napján fejezte be érdemleges tanácskozásait. A helyegnovella megszavazása képezte az utolsó fontosabb ténykedést s immár kezdetét fogja venni a nyári szünet.

— — — Mert mégis csak kell, hogy legyen valahol, valami lassan, égeknek folydogáló víz, a partján kicsi ház, jobbról is, balról is sűrű erdő. Ennek a folyónak partján, magas hegy tövébe, két erdő közibe, helyezem én az en két jó ismerősömet.

Ott látom a barna férfit, a fehér lányt, ahogy élnek a kicsi házban; a két folyó, a sűrű erdők, meg a magas hegy között; a mélyes csendbe rejtek el világtól eltiltott édes szerelmüket.

Siegel Angyalka.

Politika falun.

— *A „Zombor és Vidéké” cselelti tárcája.* —

Kicsiny falu az egész, de tele van okos emberekkel; mindmennyi jeles politikus, és a hogy illeti, tudományukat nem érvényesíthetik, csakis azon mulik, hogy képviselőnek nem választják őket, pedig biztosan felvinnék a miniszterségig. Hiszen volna csak sok pénzük, majd megmutatnák a világnak. Így azonban csak a kuglizónál a nagy eperfa alatt vivják véres esatúkat, hogy csak úgy folyik a piros bor.

Felozslanak pedig ez idő szerint liberálisokra és klerikalísokra. A liberálisoknak fővezére a jegyző, a klerikalísoké az öreg tanító, de az utóbbi pártnak lelke a plébános, ki hallgatagon szokta pipáját szívni, és szól semmit, mert ezzel rontaná a tekintélyét, csak a szemével biztatja lelkes híveit, a kik a nagy viták alkalmával rendszeren ő rá néznek, míg másfelé beszélnek. A liberá-

lisok hadvezére nagyon derék ember máskülönben, de igen hamar legyőzik, és ez baj a liberalísmusra nézve. Legyőzése után rendszeren vezetni kell őt haza, valószínűleg nehéz sebei miatt. Ilyenkor csak a kis pòhos doktor képviseli a szabadabb elveket, és ez így van jól, mert bár a doktor ur nem jó szónok, annál jobb ivó, és így megtörténik, bár ritkán, hogy ő győzi le a tanító, kántort, akik szaktekintélyek bizonyos téren. Legjobbban győzi azonban a plébános, halandó ember még őt nem látta részegen, nincs az a philloxera, melyen ő tul nem tesz.

Langyos holdvilágos este küszöbén nagy hévvel vitattak egy politikai kérdést már dél óta, a jegyző már hazasétált a végrehajtóval, és én szavamra mondom, hogy a végrehajtó nem volt tulságosan részeg, mert különben nem tudott volna az árokból felkelni, a hová véletlenül beleestek, és nem tudta volna a megyei utibizost szidni, a rozsz utak miatt, vagyis tudta ki a hibás, és nem tudta volna a jegyző urat kihuzni az árokból, még pedig háromszor (és nem négy-szer, mint másnap rozsz nyelvek hazudták). Tessék figyelembe venni, hogy már sötétedni kezdett.

A kuglizónál négyen ültek. Kettő ezek között beszélt, a doktor és tanító; egy erősen gondolkozott, a kántor; a plébános pedig pipázott és hallgatott phlegmatikus arccal. A három elfő ur rettentően fel volt hevülve, amibez talán a vita heve is járulhatott. De hogy immár öreg este lett, és egy jó erkölcsű pap ilyenkor nem tartózkodhatik

nyilvános helyen, haza kellett menni; pedig még a liberális doktor nem volt legyőzve.

„Majd elbárok vele otthon”, gondola magában a plébános és meghívta az egész kis társaságot vacsorára. Megindulának.

Doktor, tanító egymás oldaláról nem tágtáta, folyton viáztak, ha nem egyszerre beszéltek volna, így azonban meg sem értették egymást a jó ügy nagy kárára.

Egyik szidta Bécsset, a kamarillát, a külügyminisztert, főpapokat, mágnásokat, financzokat, száraz időt, Panamát, követelő szabókat, és mindent a mi nyelvére jött, a tanító pedig a kathekizmust a doktor fejére olvasta lsten tudja hányadszor, miközben hátratekintgetven a plébánostól várt biztató pillantást. De ez nem ért rá még pillantani sem, a kántornak értekezéseit kelle meghallgatnia.

A kántor ugyan is szűk szavu ember volt általánosságban, a plébánossal szemben különösen, de bizonyos körülmények közt roppant sokat beszélt és csupán magas dolgokról, mert okos ember ő is, egyike a falu észaristokratáinak. Ezen bizonyos körülmények immáron előállottak és ő jelenleg a méhészet erkölcsnemesítő hatásáról tartott egy alapos értekezést a plébános nagy okulására.

Es hazaérték, és vacsoráltak, és ittak, és sokat ittak.

10 óraker a tanító kereszties háborúval fenyegetőzött, és ő maga akart lenni a tempelmos vitézek generálisa, a doktor a fran-

A koldulás.

Falusi magányunk nyugodalmában semmi sem oly bosszantó, mint az annyira elharapódzott koldulás. Eltekintve, hogy annak internacionális hada valósággal megsarcol bennünket, kihívó és erőszakos viseletével a sokszor magányosan otthon elfoglalt gazdasszony és háziasszonyok az a valóságos réme. A szegények ellátása és különösen a koldulás ügye mikénti állása, valódi mérve az állami kormányzatnak; úgy hogy annak rendezése, jó és szabályos adminisztrációt jelent. Emlékemben van, személyes tapasztalat után, e tekintetben a régi egyházi állam, a patrimonium Petri az olasz korban, melynek corrupt, egyedül a fekete seregnek szolgáló kormánya alatt a koldulás oly buján tenyészett, mint sehol másutt. Az egyház és művészet legragyogóbb látványossága mellett, mindig fokozottabb látványossága volt a nyomor és koldulásnak is, mely vizsztatásitól és undorítólágot hatott az idegenre. A mai olasz kormánynak nem volt tehát sürgősség feladata, mely tartományait ezen szennyitől, mely kevésbé jobban mindenütt uralkodott, — megtisztítani. Vegyük ezzel szemben a minta közigazgatásáról nevezetes porosz hont, hol a szegény és a koldulási ügy az európai continensen legrendezettebb, de magát Ausztriát is, és Európa egész nyugatát sehol sem találkoznak annyi csavargóval és koldussal, mint épen nálunk. Minden állam, mely feladata magaslatán áll, elvül kitűzi, hogy magában herét és munkátlant meg nem tűr, — és a munkakényszerrel él olyan egyénekkal szemben, kik testileg munkaképesek és a kéregetést renyhégszülte munkakertülésből űzik.

Köztudomásilag újabb időtől Poroszországnak a kóborlók foglalkoztatása végett munkástelepei vannak, hol a munka nélküli csavargáson kapott elem addig belebeztetik, míg munkát kap és mesterségét ismét folytatni képes.

Nálunk e tekintetben felette sajnós viszonyok vannak, mivel vannak ugyan jó és hasznos szegényügyi törvények, de azok fájdalom, sok esetben hatóságaink erélytelensége folytán irótt malaszt maradnak. A munkabíró embernek a koldulás általában és a munkaképtelenség pedig csakis községi en-

gedély mellett engedtetik meg a koldulás, törvényeink értelmében, — és mégis mindennek ellenkezőjét látjuk az életben. Mi tartjuk el hatóságaink közbömbös elnézése folytán közép Európának jóformán összes csavargóit, kiknek ezen országban, mivel utleveleiket ritkán vagy soha nem nézik, és háborítatlanul kószálhatnak, valósággal vendégszerető Eldorádó nyílik.

A koldulást mind a 48 előtti korszakban, mind pedig a Bach-rendszer alatt sokkal szigorubbant vették, mint jelenleg. Példa reá, hogy minden község előtt ott diszelgett a koldulási tilalomtábla, mely szigorú veto volt a vándorlóra nézve, hogy a községet kerülje. Ha hatóságaink több figyelmet fordítanak a koldulás ügyére, mindezt meg lehetne újítani — és különösen a községeknek, valamint a czirkálásra kirendelt csend és rendőrségnek meg kellene hagyni, hogy az engedély nélküli csavargókat kerlelhetlenül tartóztassák le és a hatóságnak eltolonczozás végett szolgáltatassák be. A kellő szigorú alkalmazása mellett bizonyosan el fog maradni ezen bennünket zaklató internacionális kóbor sereg, mely kiültva Európa szigorú rendőri államaiból a keleten nálunk és a Balkán tartományaiban keresi kenyereit.

Rtr.

Lelketlen pap.

E czímen átvettünk egy közleményt egyik fővárosi lapból, mely közleményben az foglaltatott, hogy Fonyó Pál ó-becsei plébános egy gyermeket fizetés nélkül eltemetni vonakodott. Később erről czáfolat jelent meg valamelyik megyei lapban, s mi a nélkül, hogy erre bennünket bárki is felkért volna, ezt a czáfolatot azonnal közzé tettük. Ily körülmények között az alább közölt nyilatkozatnak közzétételére magunkat köteleztünk — az azokban foglalt megtagadások által magunkat érintetteknek bár egyáltalán nem tekintjük, de a lovagiasság azon szabályát tekintve, hogy az akaratunkon vagy hibánkon kívül megsértettek a legtágabb körű s az illető által meghatározott módon,

czia forradalommal felett, a kántor az egyetértés államboldogító elvét bizonyígtatta megczáfolhatlan érvekkel, és a plébános hallgatott háromfelé.

11 órakor a doktornak házassági kedve támad, és megesküszik, hogy mégsem veszi el az orosz czár unokahugát, mert szőke, hanem elveszi az öreg tanító bácsi idős leányát, mert nagyon szereti az öreget, daczára elveinek A tanító sirva két bocsnatot, amiért, hogy sohasem született leánya, de van neki egy kispap fia, majd beszél avval. Közben pedig öllekkeztek erősen.

„Mi a legkedvesebb dalod, öreg?“

„Jaj de szomorú egy lónak élete“, és dalolják nagy meghatottsággal, csaknem sírnak, de a kántor rájuk fogja, hogy durban énekelnek, pedig szebb a moll, nem akarják megérteni.

„Majd én kifejtetem ezt“ mondja a kántor és kezdi a scálák változatosságát kifejtteni, de hogyan, hogyan nem, a boszniai occupatio felesleges mivoltára lyukad ki.

Éjfél után egyikük sem akarja helyesnek találni, hogy a házakat alulról kezdik építeni, a doktor felülről kezdené, a tanító oldalt. Jó szerencse, hogy itt a kántor ur, aki megmagyarázza, hogy házépítésnél fő a pince. A plébános még mindig hallgat.

Ezenközben a tanítónak eszébe jut az ő sógorának egy magánjogi sérélmé, melyet a tekintetes járásbírósg okozott igaztalanul és figyelmezteti a doktort, hogy ne higgyen a fiskálisoknak és asszonyoknak, mert hunczút a világ.

El is hinné a doktor, hogy nem kell hinné, de már nem hiszt semmit, mert ültében elaludt. Am mi legyen most a tanító

bölcs tanácsával? Kárba veszzen? olyan nincs.

Felrángatja tehát a doktort. Ez azonban csak súlyosbító körülmények közt sikerül neki, mert a doktor belékapaszkodik és nem bírván el a derék férfit, mindketten elesnek.

A kántor a családi élet szentségéről kezd értekezni, de nincs hallgatója, mert a jóságos házigaizda vendégeit kénytelen talpra álltani, a mit szerencsésen meg is cselekszik, a kántornak a családról eszébe jut a mama és még ki tudja, ki és mi, feláll, hogy most már jó lesz hazamenni.

Erre persze a doktor is megindul és a plébános, a ki még mindig nem haladta túl a possumus elvét, utnak is boesátja a teljesen legyőzött liberálismust. A klerikálisak mégis jobban állnak.

A mint mennek-mendegélnék, a kántor még mindig értekezik, a tanító vitatkozik és ezenkívül mindketten támogatják a haladás emberét. De ez egyszer csak megáll. A fényes estének egy sötét pontja támadt e perczenben, a két maradi ember is elősegíti a haladást. Jobb az ilyet nem részletezni.

A mikor végre elkövetkezett a tulhaladás álláspontja, irányt változtatnak és megy kiki hazafelé. Azaz a kántor még nem, mert ap a közepen van a nevelés és egészség egymáshozó viszonyáról tartott értekezésének, melyet egy csenevész akáczfának ád elő. Beféjezi végre ezt is, megindul a mama felé és boros pontok lepik el boros fejét, hogy mit fog mondani a mamának, de főképp, hogy mit fog a mama neki mondani.

Fekete J.

mindentör elégtétel szolgáltatandó, készségesen tesszük közzé főt. Fonyó Pál plébános ur alábbi nyilatkozatát, magunk részéről csak azt az insinuatitó vagyunk kénytelenek visszautasítani, hogy mi valakinek elégteltelt pénzért adunk. Ha kételkednénk a főtisztelendő ur szavaiban, pénzért nem tennők közzé nyilatkozatát, de mert készségesen és örömmel elhisszük azokat, ismételtelen közre adjuk a rectificációt, a mit egyébként már egyszer, felszólítás nélkül is megteztünk. A nyilatkozatok szó szerint a következők:

„Tekintetes szerkesztő úr!

Becses lapjában egy sértő közlemény jelent meg reám nézve, s miután az egész terjedelmében rosszakaratu rágalom, — a tettes szerkesztő urtól lovagias érzületére való hivatkozással kérem alábbi nyilatkozatom közzését ugyanazon rovatban, hol a rágalom közöltetett; ha pedig tettes szerkesztő ur annyi lovagiassággal nem bírna, hogy a rágalommal szemben a védekezésnek ugyanott helyet adjon, (mint ezt a „Magyarország“ szerkesztőségénél tapasztaltam) az esetben kérem alábbi soraimat a nyiltérben közölni, s az illető szám beküldése után a megillető díjat postautalvány mellett fogom megküldeni.

Ó-Becse, 1894. évi június hó 27-én.

Kiváló tisztelettel

Fonyó Pál s. k.

Ő szentsége udvari papja, ó-becsei plébános, a szent-istván-társulat irodalmi és tudományos oszt. tagja.

L e l k e t l e n p a p czím alatt egy közlemény jelent meg e lap hasábjain, melyre nézve szükségesnek látom a következőkben nyilatkozni, ugymint: a) az ó-becsei kir. közzjegyzőség 455/894. sz. a k. hiteles okiratának igazolása szerint valótlan, mintha Berente Mátyas gyermekeinek elhunytá alkalmából egyáltalán plébániámon megjelent volna; — b) kézzel foghatólag valótlan tehát, hogy én őt kikergettem, vagy vele bármiképen szót is váltottam volna; c) valótlan, mintha én akár neki, akár feleségének, ki a halottat jelentette, azt mondtam volna, hogy fizetés nélkül el nem temetem, sőt ellenkezőleg 3 gyermekét szó nélkül és díjtalanul temettem el; — d) arczátlan hazugság, mintha én akár neki, akár feleségének azt a tanácsot adtam volna, hogy koldulják össze a temetési díjat; — e) végül valótlan, hogy pap nélkül temették a kerdéses halottat, Bálint György és Rácz Ferencz kántor temették el a belvárosi temetőben, mint a szülők és jelen voltak egyaránt igazolnak.

Világos ezekből, hogy az egész közlemény aljas rágalom, szerzője pedig rosszakaratu rágalmazó, mivel szemben a sajtó-bírósnágnál keresek magamnak törvényes elégteltelt. Addig is szolgáljon e nyilatkozatom a félrevezetett közönség tájékozására, míg a rosszakaratu rágalmazót a sajtó-bírósg előtt leleplezzük.

Ó-Becse, 1894. június hó 27-én.

Fonyó Pál s. k.

Szabadkáról Amerikába illant szélhámós.

Schosberger és Löwy

szén, olaj, bizományi és szák kölesvőnési üzlete.

Ez a felírás pompázott pár év óta Szabadkán, egy hatalmas czimtablán, mely a

Petőfi-utca egyik házának falára volt alkalmaszva.

A czímtábla jól festett, s mint minden a mi reklámszerű, úgy ez is megtette, legalább egyelőre a hatását.

Az üzlet egyik czégtagja Schossberger Ede bajmoki származású kereskedő volt, kinek úgy Szabadkán, mint Bajmokon előkelő rokonsági összeköttetései voltak.

Hát ez a szerencsétlen ember, mikor azt látta, hogy üzletük a megélhetést biztosítja, sőt arra is kilátást látszott nyújtani, hogy szorgalommal, iparkodással egy biztos jövőnek alapját képezheti, nem elégedett meg ezzel, hanem a rohamos meggazdagodási vágy által sarkalva, először a börzén kezdett kötésekét csinálni, majd meg a kártya asztaloknál kezdte a szerencsét megkísérteni.

Felesége, két kis gyermeke nem tudták haza kötni a vesztésnek indult embert, éjszakáit rendszeren a házon kívül töltötte, hogy játékszenvedélyének áldozhasson.

Czégtársa Lövy Hermann mikor a dolgok ilyenét menetet látta, felve az üzletbe befektetett 10.000 forintját, folyton elszámolás követelt, de a szélhámos üzlettárs mindig tudott valami biztatást kilátásba helyezni, a mivel üzlettársát ideig öräig megnyugtatta.

Ezeknek a biztatásoknak eredményeként csakhamar egy másik nagy czégtábla volt látható egy másik üzlet felett, a mely azt adta tudtul az ámuló világnak, hogy „Schossberger és Lövy” czég bor- és sör-nagykereskedők lettek.

De ezt az üzletet Schossberger úgy látszik csak azért eszelte ki, hogy annál több alkalma legyen szélhámos terveit keresztül vinni.

Mi természetesebb, minthogy két ilyen nagy üzlet, a mikor még hozzá jó portékát olesón ígér, s azt váltóra is adja, kap megrendelést bőven. Vett is föl Schossberger minél több megrendelést, de el nem mulasztotta a megrendeléseket váltókkal fedeztetni.

Mikor azután a megrendelők portékáikat sürgették, akkor tudták meg csak, hogy Schossberger váltójukat egyes pénzütezekben értékesítve, a nélkül, hogy portékát rendelt volna, Amerikának vette utját.

A Schossberger által a szabadkai pénzütezekben elhelyezett jó és rossz váltók száma százakra, összege pedig 80.000 forintra megy.

Legközelebbi rokonait is jelentékeny összegben károsítja meg a szélhámos.

Azt beszélük, hogy egyéb bács megyei pénzütezek is érdekelvők, sőt Schossbergernek állítólag fővárosi bankokban is vannak váltói.

Annyi bizonyos, hogy Schossberger meg e hó 19-én ellillant Szabadkáról, s legutóbb Hamburgból adott életjelt magáról, jelezve, hogy hajóra szállt.

Feleségét és két gyermekét Szabadkán hagyta.

Wekerle az ügyvédekről.

Magyarország miniszterelnöke kezd a bőrében meg nem félni. Az egyhápolitikai diadalok, a tuatonként szaporodó diszpolgársági oklevelek vagy a pénzen vásárolt sajtó dicsőhymnusai okozták-e? nem tudom, de tény, hogy Wekerle napról-napra erőssödő meggyőződéssel érzi és érezteti,

hogy ő a hazát meg mentette. Szertelen önérzet nyilatkozik minden szavában olyan mértékig, a mely már a felfuvalkodottság göggyével határos.

Szép dolog az a miniszteri önérzet, de visszataszítóan csunya, ha a mások gyanusításában és a gyűlölködésben nyilatkozik meg. Magyarországi miniszterelnöktől minden társadalmi osztály joggal megkövetelheti, hogy méltánylással, igazságérzettel és tárgyilagosan, nem pedig kicsinyes gyűlölséggel és ellenszenvvel emlékezzék meg róla a törvényhozás termében. Különösen megkívánhatja és elvárhatja ezt a magyar ügyvédi kar, a mely a közélet fejlesztésében, a nemzeti érzület istápolásában és fenntartásában, a törvény iránti tisztelet megerősítésében és az alkotmányos jogok önfeláldozó védelmében százszorta nagyobb érdemeket szerzett a haza körül, mint Wekerle az összes egyházpolitikai javaslataival.

Kicsinyes gondolkodásra és igen alacsonyán járó eszmekörre mutat az a korlátolt felfogás, a melyet Wekerle Sándor miniszterelnök a magyar ügyvédi kar megítélésében tanusított, midőn az új bélyegtvörvény-javaslat védelmére a képviselőházban azt a nagyhangú frázist koczkaztatta, hogy a kormány evvel a javaslattal az özvegyeket és árvákat kívánja az ügyvédekkel szemben is megvédelmezhetni.

Nem értjük ugyan, de nem is irigyeljük azt a logikát, a mely ezt a minden esetre szép és nemes czélt a bélyegilletékek felemelése és a lerovási kötelezettség minden irányu szigorítása által kívánja elérni; mert mi abban a meggyőződésben vagyunk, hogy a kormány az egész jogkereső közönségnek, még az özvegyeknek és az árváknak az érdekét is sokkal hathatósabban védelmezte volna meg, ha a peres eljárást a bélyegilletékek méltányosabb megállapítása után olesőbbá tenni és nem az eddiginél is súlyosabban megdrágítani igyekezett volna.

De hát tulajdonképen mit is akart a miniszterelnök avval az ominozus kijelentéssel? Hasztalan keresnök más értelmét és más czélját, mint azt, hogy Wekerle a magyar ügyvédi kart roszakaratulag meggyanusítani és az egész ország előtt ellenszenves színben feltüntetni kívánta. Wekerle, a szabadelvűség nagymestere és a liberalismus szabadalmának kizárólagos tulajdonosa: ime maga hinti szét az osztálygyűlölség magvait, ékes példáját nyujtván annak, mit tesz az: a

legliberálisabb államfértúnak lenni Magyarországon?

Valóban Wekerle új alakban mutatkozott be az ámuló közvéleménynek: mint az özvegyek és árvák védelmezője. Szép szerep mindenestre; de egy jó tanácsosul szolgálhatunk hozzá. Ha Wekerlének minden áron szíven fekszik az özvegyek és árvák érdeke, — hát védelmezze őket, de ne az ügyvédek ellen, akik ellen Wekerle ur oltalmára nem szorultak, hanem védje meg őket a saját sikasztó községi jegyzői, árvapénztárnokai és a közigazgatás ezernyi visszaélései és önkényei ellen. Erre a védelemre nagy szükségük volna a szegény özvegyeknek és árváknak, a kiknek ezrei vesztették el egész vagyonukat a közigazgatás korrupciója, a közpénzek és az árvavagyon eltovajlása miatt, s akik mindeddígélésüket fülekre találtak, ha a basáskodó tisztviselők önkényei ellen a miniszterelnök ur kormányánál orvoslást kerestek.

Itt van az a tér, a hol Wekerle Sándor az özvegyek és árvák érdekeinek védelmére kelhet, de nem a bélyegtvörvény tárgyalásán; és ne a stempli emelésével, hanem a közigazgatás megjavításával, igazságossá, részrehajlatlanná, becsületessé tételével igyekezzék az özvegyek és árvák érdekeit elősegíteni; ne az ügyvédekkel, akikhez elvégre is semmi köze, hanem a saját tisztviselőivel és hatóságival szemben, akik közvetlen hatalma alatt állanak, védje meg a védteleneket, támogassa a gyámoltalanoakat; s akkor áldani fogják nevét özvegyek és árvák egyaránt.

De az ügyvédeket ne rágalmazza és ne gyanusítsa, mert a magyar ügyvédi kar nem szolgált rá, hogy Wekerlétől vegyen leckét a kötelesség teljesítésben. Nem egy, de igen számos példát említhetünk, a mikor a közigazgatási hatóság által jogjaiból kifosztott özvegyek és árvák hasztalan kerestek orvoslást a szabadelvű kormányánál, s csak ügyvédi segélylyel juthattak igazaihoz. Megengedem, hogy az ügyvédek éppen legnemesebb hivatásuk hű teljesítése közben nem egy kellemetlenséget okoztak az önkénykedő hatóságoknak és magának a kormánynak is, hogy nem egy visszaélést felderítettek, nem egy eltovajlást megakadályoztak; de éppen ez bizonyítja, mennyire méltatlan és gonosz az a sértő gyanusítás, a melylyel Wekerle Sándor az egész ügyvédi kart illette.

A közmondás azt tartja, hogy a

ki önmagát becsüli, az más is becsülni képes. Mi tehát csak azt ajánljuk a miniszterelnöknek: becsülje meg magát!

(S.)

Hirek.

— **Lapunk mai tárczarovatában** állandó munkatársaink tollából oly közleményeket hozunk, melyek méltán mégerdemlik, hogy felhívjuk reájuk olvasóink figyelmét. A mi kis Seroa Mathildunk tollából, a tizenhat éves Szege Angyalokatól hozunk egy mézédés friss és eleven költszettel átírt rajzot, — azután szintén belmunkatársunktól egy szellemes ötlettel szikrázó humoroszket, alnév alatt, mely becsületére válnék bármely ismertebb nevű humoristának is. Birjuk munkatársaink ígérétét, hogy lapunkat sűrűn fogják hasonló szellemes közleményekkel fölkeresni.

— **Baján élénk ováció központja** volt Czírfusz Ferenc nyugdíjazott tanfelügyelő, — midőn a minap a városról búcsút vett. A búcsú-ünnepélyt a bajai tanítók kar rendezte s a tanító-kepezde nevében dr. Bartsch Samu intézett búcsúszavakat Czírfuszhoz. Beszédet mondottak még Heller Richard a polgári iskola, Stekler igazgató az izr polgári iskola, Berényi apatfőbános a kath. hitközség, Szeles Áron a protestáns egyház nevében s végül a gör. kel. iskolaszék nevében Györgyevits elnök mondott Czírfusznak köszönetet. Drescher Ede orsz. képviselő a volt tanítványok nevében búcsúzott Czírfusztól.

— **A zombori szeb praeparandiai** épület elérte már az első emelet magasságát és gyorsan közeledik befejezése elé. Mint halljuk öszre már a növéndékek is be fognak költözhetni.

— **Felhívas.** A jövő évre érvényes képviselőválasztói névjegyzék f. hó 5-től fogva 16-áig lesz közzeszlére kitéve a városzába nagytermében. A zombori nemzetipárt végrehajtó bizottságának mult hó 29-én tartott értekezletéből kifolyólag van szerencsém pártunk hívet felhívni, hogy a jegyzéket saját érdekükben megtekinteni sziveskedjenek. A mennyiben valaki törvényellenesen a névjegyzékből kihagyatott volna, a szükséges lépések megtétele végett a bánátkülvárosiak forduljanak dr. Alföldy Árpád ügyvéd, — a felsővárosbeliek dr. Donoszlovics Vilmos orvos, a cservenkakülvárosiak dr. Drakulics Pál orsz. képviselő, a szelencsekülvárosiak Paul Kálmán, Szakáll Adorján s dr. Fratricsevics Aszt Vincze ügyvéd, s a belvárosiak dr. Molnár Gyula ügyvédhez, a kik a reklamátiót díjlanul fogják elvégezni. Tisztelettel, Henneberg Sándor jegyző.

Siremlék-leleplezés. A két év előtt Marosvásárhelyt elhunyt jeles szerző és karmester Herczenberger István földink sírkövének felavatási ünnepélyét folyó hó 16-án tartották meg a kolozsvári nemzeti színháznak Marosvásárhelyt időző tagjai. A siremlék csinos márvány-pyramis, a következő felírással:

Itt nyugszik:

Herczenberger István,

a kolozsvári nemzeti színház tagja.

1850—1892. május 21.

„Oda lenn már nem fáj semmi.“

Eppen ezt a népdalt dirigálta a megboldogult, mikor a karnagyi pálczát lejtve, lelkét kilehelte.

A leleplezési ünnepélyén jelen volt az egész színház. Szentgyörgyi István megható beszédet tartott, a mely előtt és után a színházulat dalkara gyászadalokat énekelt.

— **Uj nyomda Zomborban.** Nyomdak szaporodása kétségtelenül a haladás mellett bizonyít. A „Gruda Pál és társa“ czég alatt felállított nyomda is ezt akarja dokumentálni. Az új nyomda élénk szesz-

ziót keltett városzerte. A Kossuth Lajos utczában, a Gergurov-féle házban fölépített nyomda-helyiség valóságos bucsujáró hely volt a mult heten. A közönség minden része ellatogatott a tágas s jól berendezett nyomdába, hogy annak nagy kerekű gyors-sajtóját, mely egy óra alatt ezer nyomást végez — megcsodálja. S alig helyezkedtek el a tengernyi betűk a sokféle szekrényekben s alig fogott hozzá a három ügyes szedőből s a nyomdatulajdonos, mint gépmesterből álló személyzet, lapunk kiszéde s kinyomáshoz, mar is megrendelések érkeztek a közönség részéről s a nyomda teljes üzembe lépett. Az új nyomda nem szorul reklámra, mert lapunk mai száma eléggé bizonyítja életrevalóságát.

— **A bajmoki jegyző mint antiszemita.** Bajmoki levelezők egy furcsa dologról értesít bennünket. Szerinte Budánovics Árpád községi jegyző a lapunk más helyen ismertett Schosberger-estet alkalmából úgy nyilatkozott volna, hogy „minden zsidó gazember“. Nem tudjuk igazán elhinni, hogy ez megtörtént volna, ha csak nem Budánovics széles jó kedvében. Talán azt az „Erger Berger Schosberger“ notát énekelte egy kissé illuminált állapotban? Hát az is nagyon illetlen dolog lenne, kivált ha azt egy községi jegyző teszi, de ha ez a körülmény nem szolgál Budánovics ur mentésére, s ha a dolog csakugyan megtörtént, úgy határozottan követeljük a főszoigabíró irtól, hogy vizsgálta meg nevezett jegyző elméleti állapotát, mert bolondra nem lehet egy községi ügyeit bízni.

— **Halalozas.** Milodánovics István szabadkai birtokos és városi képviselő e hó 25-én 73 éves korában elhunyt.

— **Papok menháza.** Ugy látszik csakugyan megvalósulni fog az a hír, hogy Császká György kalocsai érsek a megyebeli nyugdíjazott papok részére Zomborban menházat építtet.

— **A helybeli gymnasium zár-ünnepélye** nagy számu és díszes közönség jelenlétében ment végbe. Az énekkar nyitotta meg a Hymnus éneklésével. Utána Gerevics igazgató adott lendületes beszédet számot a végzett évi munkáról s buzdított a jövőre. Erre Falcione László VI. o. tanuló lépett az emelvényre s szavalt nagy hatással Tompa Ikarus című felséges allegóriáját. Majd Goldfahn Mihály VIII. o. t. olvasta fel az önképzőkör pályázatán 10 koronával kitüntetett lelkes hangu értekezését Petőfi hazafias lírájáról. Közben a zenekar adott elő egy dallamos menüettet. Végül Inotay László VIII. o. t. szavalt a viharos tapsok között művésziileg temperamentumos Garay Öbösitást. A jutalmazottak névsorának felolvasása után a vegyeskar hangjai mellett oszlott szét a közönség.

— **Ügyvédi díjak iparkihágási ügyekben.** A kereskedelmi miniszter egy másodikfoku iparkihágási határozat megsemmisítésével kijelentette, hogy az iparosok és tanoncok között felmerülő azon surlódások és vitás kérdések, melyek a tanviszony megszűnésére s az ebből keletkező kártérítési kérdésekre vonatkoznak, a törvény értelmében az elsőfoku iparkihágási által minden felfolyamodás kizárásával döndendőek el. Minthogy továbbá az iparkihágási vádlottat ügyvédi díj megfizetésében is elmarasztalta, kijelentette a miniszter azt is, hogy iparkihágási ügyekben ügyvédi díjak egyáltalán nem, csakis a felek tényleges kiadásai állapíthatók meg.

— **Iparigazolványért benyújtott kérvények.** A kereskedelmi miniszter fölmerült esetek alkalmából kijelentette, hogy az iparkihágásért benyújtott kérvények szabálytalan, vagy elégtelen fölszerelése nem menti föl az iparkihágást azon kötelezésre, hogy a beadványt három nap alatt elintézzék; s ha mulasztása miatt a három nap letelével a bejelentett ipar megkezdtenék és ezután az igazolvány kiadása a törvényes kellek hiánya miatt megtagadtatnék, vagy később folyamatba tett eljárás alapján vissza-

vonatnék, a felelősség a mulasztást elkövető tisztviselőt fogja terhelni. Ez okból megtagadta a miniszter az elsőfoku iparkihágásoknak arra való utasítását, hogy az iparkihágó 4. §-a alapján tett iparkihágási bejelentésére vonatkozó kérvényeket három napon belül, akár igenlőleg, akár tagadólag okvetlenül intézzék el, máskülönbösen az esetleg előforduló szabálytalanságokért ők lesznek felelősek.

— **Melléklapunk a „Bácskai Karozos“** című kliséje kellő időre el nem készülvén, mai száma czimkép nélkül jelenik meg, de már előre is tudósítjuk olvasóinkat, hogy a jövő szám teljes díszben fog bemutatkozni s reméljük, hogy az a czimkép, melyet a főváros egyik legkiválóbb rajzóla komponált meg, köztetszésben részesülend.

— **A törvényhatósági levéltárnoki állások.** A belügyminiszter felhívta az összes főispánokat, hogy előforduló esetekben, ha csak pályázat nélkül is teljesen képzett és alkalmas egyén nem áll rendelkezésre, a levéltárnoki állásra mindig pályázatot hirdessenek. S minthogy a levéltári ügy korszerű fejlődése kívánatosra teszi, hogy az országos levéltár és a törvényhatósági levéltárak között bizonyos kölcsönhatás létesíttessék, azaz, hogy az országos levéltárban szélesebb körű gyakorlatot szerzett levéltári tisztviselők törvényhatósági levéltárnoki állásokra alkalmazhatassanak, alkalmas törvényhatósági levéltárnokok pedig esetleg az országos levéltárnál is nyerhessenek alkalmazást: felhívta a miniszter a főispánokat arra is, hogy pályázat kiírása esetén a pályázati hrdetményt az országos levéltárnak is külön megküldjék.

— **Zombor szab. kir. város közep** kereskedelmi iskolájának VI. évi értesítője megjelent és beküldetett lapunknak. A Zsulyevics Ernő igazgató által szerkesztett füzetet egy kitűnően megírt értekezés nyitja meg Pinterics Károly tanártól „közkereseti és betéti társaságok alaptökéjének és a részesei ügyletek könyvelése.“ Az értesítőből megtudjuk, hogy intézet élén egy felügyelő bizottság áll, melynek elnöke Barthal József a zombori takarékpénztár igazgatója. Az intézetben az igazgatón kívül 6 rendes tanár és 4 hitoktató működik. Az intézetben az idei tanévre 77 tanuló iratkozott meg, kik közül 3 kimaradván, az évszáró vizsgán 74 tanuló jelentkezett.

— **Tanítói kongresszus** lesz holnap Zomborban a Vadászúrt nagytermében. A dalutáni vonattal érkező tanítók fogadására az izr. iskolaszék dr. Goldstein Ignác elnökléte alatt Schlesier Lázár és Holländer Jakab urakból álló bizottságot küldötte ki.

— **A zombori izr. hitközség** a tanügyi iranti aldozatkészségének az utóbbi időben szép jelét adta. Dacára ugyanis kimerült anyagi helyzetének, — tanítói állást szervezett, hogy a fiúk ne legyenek mint eddig a lányokkal együtt. Most tehát a két nembeli tanulók elkülönítve fogják az izr. iskolákat látogatni. Az újítás Szilágyi Mór hitközségi elnök érdeme, míg az iskolaszék élén dr. Bruck Ármín fejt ki elismerésemelőtő buzgóságot.

— **Legujabb.** Lapunk zártakor teljesen megbizható forrásból vesszük a hírt, hogy dr. Hadzsi János a verbászi kerület képviselő-jelöltiségét nem fogadta el.

— **Lapunk munkatársát** dr. Flesch Adolf helybeli jöhirt orvost családí öröm érte, — felesége június 30-án a déli órákban egy egészséges flugyermekkel ajándékozta meg.

— **A bacs-bodroghmegyei helyi** érdekű vasut részvenytársaság mult hó 27-én tartotta meg évi közgyűlését. Bevétele 1893-ban 207018 frt, tehát 7881 frtal nagyobb jövedelme volt, mint az előző évben. A tiszta jövedelem 85903 frt, a melyből 85505 frt fizettetik ki az elsőbbségi kötvények kamataira. A szokásos fölmentvények megadattak.

— **Multság.** A zombori felső-városi övő egyesület saját kerti helyiségében ma délután nyári multságot rendez s erre ez uton hívja meg a jótékonykezű egyet iránt érdeklődő közönséget.

— **A baja-zombor-ujvidéki helyi-érdéki gőzmozdonyi vasut engedélyezéséről** szóló törvényjavaslatot a képviselőház mult hó 29-én vita nélkül elfogadta.

— **A zombori állami főgymnázium** XII. évi értesítőjét vettük, melyet az 1893—1894. tanévről Gerevics Gusztáv igazgató tett közzé. Az értesítőben mindenek előtt egy értekezést találunk „Cicero de imperio Cn. Pompei című beszédének phraseologiaja” czímen, a szerző megnevezése nélkül. Majd az intézet ez évi történetéről, fontosabb rendelkezéseiről, a személyzetéről, a végzett tananyagáról, a tanulók érdemsorozataról, statisztikai táblázatokról stb. találunk közleményeket. Az intézetben 16 rendes, 1 tiszteletbeli, 5 hittanár, 1 tornatanító és 6 rendkívüli tanár működik. A tanulók összes száma 265 volt.

— **Wekerle és az ügyvédek.** Wekerle miniszterelnök a bélyegreform tárgyalása alkalmával jun. 29-én úgy nyilatkozott a képviselőházban, hogy az özvegyeket és árvaakat meg akarja óvni az ügyvédekkel szemben. Ennél sértőbb gyanusítást kormányfőri még nem mondott az ügyvédi kar ellen.

— **A népénekesek királya** — Csorba János mult hó 28- és 29-én városunkban produkálta magát a „Vadászkürt” szálló kerti helyiségében gyér közönség előtt. Kettőn voltak, Csorba a népénekesek Helvey Gyula zongoraművész s míg az előbbi a legszebb magyar nótákkal andalította el a jelenvoltak szívét, az utóbbi diskkrét zongorakísérettel iparkodott az ének báját emelni. Erdemes volt meghallgatni ezt az ének-koncertet, mert Csorba kitűnő organummal rendelkezik, s mely érzéssel adja elő dalait. De a zombori közönség a nyári ivadban fölfedezhetlenül távol van.

— **A kerékpár-versenyek** képezik mostanában a sport legerdekesebb nemét. Legutóbb az ujvidéki kerékpár-egyesület rendezett rekord-versenyt, melyen az első díjat egy nagy ezüst érmet Zsivánovits János, a kis ezüst érmet Feiszler Sándor, a bronzérmet pedig Lowrekovits Mihály nyerte el. A kezdők közül Kuncz és Metzinger arattak elismerést. A verseny Futak és Ujvidék közt folyt le, melyet Zsivánovits 15.48 perc alatt Feiszler 18.20 perc alatt tett meg. Persze a verseny után szokás szerint magnum áldomás fecerunt, melyen a poharak reggelig kerekedtek a kéztől a torokig igen gyors rekordban. E hó 7-én pedig virágkorzó lesz Ujvidéken, a melyre Zomborból is sok bizcilista készült lerandulni.

— **A zombor-bajai szinigazgató** nyári utazási útjában elvetődött Battonyára, melynek szinügyi bizottsága 20 előadásra szerződött. A társulat legkedveltebb tagja Nagyalassy Julia.

— **Újabb nyomok egy gyilkos-sági ügyben.** A szápai uton meggyilkolva talált Megyeri Molnár Antal gyilkosainak kiderítése úgy látszik nem sokára meglesz. A rendőrség fontos, de a vizsgálat érdekében nem közölhető adatoknak jutott birtokába és ezek alapján most dr. Gertinger Pál helyettes főkapitány megbízásából dr. Nikoltis György tiszteletbeli főkapitány Szabadkára utazott, s az ottani rendőrséggel egyetértve, kutatja a nyomot.

— **Egy jó házból való fiu** tanonczul Keszler Dezső órás és ékszerész üzletében azonnal felvétetik.

— **Két jó házból való tanoncz** előnyös föltételek mellett fölvétetik Gruda Pál és társa könyvnyomdájában.

Egészselyem, mintázott Foulárdokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 ft 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszőveket 45 krtól 11 ft 65 krig — sima, kockás, csikos, virágos, damasztolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és aránylatban) szállít postabér és vámentesen a privátmegrendelők lakására Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svajzba czimzett levelek 10 kros és levelezőlappokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Törvényszéki csarnok.

— **Közokirathamisítás** büntetéseivel vádolva álltak a zombori kir. törvény-

szék előtt Wieland Menyhért és neje, ugy Weisz Miklós stanicisi lakosok. A vád tárgyát az képezte, hogy Wieland és neje egy házat, melyet tőlük évek előtt Umstädter Mátyás megvett és részben ki is fizetett, később Weisz Miklós rábeszélésére egy harmadik személynek adták el, a ki tulajdonjogát telekkönyvileg be is kebelezette, minek folytán Umstädter kárt szenvedett. A törvényszék tanácsa, mely Dalmay Pál elnöke alatt Grün és Szabó bírákból alakult, a tegnapi megtartott végtárgyaláson dr. Kardos Kálmán kir. ügyész és dr. Szilágyi Vilmos István védő beszédeinek meghallgatása után mindhárom vádlottat a b. t. k. 400. §-a alapján közokirathamisítás bűntette miatt 6—6 havi börtönrre ítélte, A vádlottak, a védő és az ügyész feleltek.

HIRDETÉSEK.

MAGYARORSZÁG

TELJESEN FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: HOLLÓ LAJOS dr., orsz. képviselő.

Reggel az ország legtávolabb eső részeiben is már az olvasó kezeiben van.

A MAGYARORSZÁG politikai, közgazdasági és társadalmi tudósításával az összes lapokat megelőzi.

A MAGYARORSZÁG-ból a közönség már kora reggel olvashatja az országgyűlés tárgyalásait kimerítő alakban, az aznapi összes kül- és belföldi eseményeket, kimerítő fözdsdei tudósításokat stb. stb.

A MAGYARORSZÁG eddig is tanulélt adta, hogy férfias bátorsággal küzd az ország függetlenségéért és önállóságaért, és szembe száll minden korrupcióval és közéletünket minden visszaéléstől megtisztítani törekszik.

A MAGYARORSZÁG független minden hatalomtól, minden magánérdektől senkinek alárendelve nincs, s így álláspontját nyíltan és egyenesen mondhatja ki bárkivel szemben.

A MAGYARORSZÁG ezen törekvéseiben a közönség részéről már eddig is nagy támogatásban részesül, s így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma folytonosan fejlődve és megerősödvé áll jövőben is a közönség szolgálatára.

A „Magyarország” előfizetési ára:

Szerkesztőség:
VIII. ker.
Fhg. Sándor-utca
2. sz.

Egész évre 14.— frt
Félévre 7.— frt
Negyedévre 3.50 frt
Egy hónapra 1.50 frt.

Kiadóhivatal:
IV. ker.
Rostély-utca
2. sz.

V-ik ÉVFOLYAM.

A HÉT

V-ik ÉVFOLYAM.

politikai és irodalmi közlöny.

Szerkesztő és kiadja: Kiss József.

Azok a gyönyörűen nyomtatott kötetek, melyek A Hét-ből eddig megjelentek, szám szerint IX-en, fényes tanúságot tehetnek a magyar ízlésről és magyar szellemről. Ha nyugat-európai ember, angol vagy francia olvashatná, meglepetten kiáltana fel: „Hisz ezek is ott vannak már, ahol mi; nincs különös okunk a mi eszünkkel kékednünk. Lam a Czigányok országában nemcsak hegedűn tudnak muzsikálni, de egyebekhez is értenek.” Fajdalom, az angolok és francziák, akik nagyon sokan vannak, nem olvassák a mi lapunkat. Annál inkább kötelessége szíkebb körü intelligenciánknak, hogy tudomást vegyen A Hét-ről, mely évek óta a maga előkelő művészi formájában, a pártok fölött álló objectivitással hozzászól közéletünk minden kérdéséhez

és a változó idők és áramlatok hangulatainak hűséges visszatükrözője.

Politika, társadalmi problémák és jelenségek, irodalmi kritika, színház, művészet, szépirodalom és mindaz, ami a modern ember szellemét betölti és ideget izgatja, érdekes foglalatját képezi ezen lapoknak; irói a régebb és aktualitás tekintetében A Hét a maga nemében páratlanul áll a continens összes hetilapjai közt.

A Hét hetenként egyszer, vasárnap jelenik meg díszes borítékban, borítékán fényes kivitelű arcképekkel, leginkább olyanokkal, melyeket a hét eseményei fölszínre vetettek.

A Hét előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.
Ut Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld

A HÉT szerkesztősége és kiadóhivatala,

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6 sz.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint a főtüzan, Frey-féle házban, volt Butterwalter helyiségében, csinosan berendezett, és a követelményeknek minden tekintetben megfelelő

divatáru-üzletet

nyitottam, hol minden e szakmába vágó tárgyak, nevezetesen: a legjobb minőségű vásznak, kavés asztali terítékek, és a mostani idényre szükségesendő fűrdörhák u. m. fűrdököpenyek, terítők, és florir tőrülkőzők nagy választékban kaphatók.

Niváló tisztelettel

Vidákovits György.

LEONHARDI-féle ténák

a legjobbak. — Csak egyedül valódi. a fentalálótól Leonhardi Aug. Bodenbach a. d. E.

ezen védjeggyel

osztr. cs. k. szab. sz. 36089.

m. kir. szab. sz. 48275.

Író-ténák.

- Anthracen-tenta kék fekete
- Extraf-könyv tenta kék-fekete
- Alizarin-tenta, zöldes-kék-fekete
- Gallus-tenta, nagyon fekete
- Weltpost-tenta, nagyon fekete

Legjobb hig ténák könyvvezetéshez; tartatlan tartósságu írományoknak. — Szabadalmazott eljárásom szerint készítve.

Copir-ténák.

- Anthracen-tenta (5 kópiaát szolgáltatnak, egyszersmint könyv-mérmőkök, és rajzolónak; bevezetésekhez is alkalmas.)
- Alizarin, író és Copir (bevezetésekhez is alkalmas.)
- Enere Violette noire communicative) Egyedüli ténák üzleti levelezés-violetto Doppel-Copir
- Fekete Weltpost-Copir
- Non plus ultra-Copir ad 4-6 Copiát. — Tartós, bankok, biztosítások és tengerentúli levelezéseknek.
- Színes ténák. Aptograf-tenta Hektograf-tenta, folyékony tusch, mérmőkök, és rajzolónak; tinta-por és kivonat-bélyegfestékek. Copir-festékek legszebb másolatok író gépekhez készülékek fehérmemű jegyzésekhez, folyékony enyv és gummí, halenyv, fényenyv; Eau de Labarraque, ténafoltok eltávolítására fehérmemű és papírról.
- Peecévtviaszok, bank-viaszok ff. stb stb.
- A legtöbb írókészülék üzletekben a bel és külföldön kapható.

Világáruccikk. — Minden országban fényesen bevezetve.

Sarg-féle Elismert nélkülözhetlen fogtisztító szer
KALODONT

(Egészségügyi hatóság által megvizsgálva.)

Igen alkalmas utazásnál. Zamatos üdítő. Mindenütt kapható.

Hogy egészségünkre és jólétünkre nézve a jó emésztés a legfontosabb, azt mindenki tudja, de nagyon kevésse vannak figyelemmel arra, hogy a legelső feltételei ennek, a jó és egészséges fogak. A régi példabeszédet „csak ha jól rágsz, emészthetsz jól” nem lehet eléggé ismételni.

Thomas E. M. csász. titkar, udvari fogorvos Bécsben, dr. Kock tanár és más tudós auktoritások, végre dr. W. D. Müller tanár a fogorvosi egyetemen Berlinben kiadott művében „A szájiureg mikroorganismusa” Lipcse 1892. meggyőzőleg kimutatták, hogy a nedvesmeleg szájiuregben folytonosan, hitetlen mennyiségben képződnek méregtartalmú anyagok és hogy az azokból keletkező, sokszor igen veszélyes betegségek, csakis a szájnak rendszeres és lelkiismeretes tisztítása által kerülhető el. A belső összeköttetés „elrontott száj” és „elrontott gyomor” között még csak ezen tüzetes vizsgálatok után állapított meg.

Csupán csak víz, nem távolíthatja el ezen méregtartalmú anyagokat. Ez csak is egy antiszeptikus hatású, gondosan készített, fogtisztító-szer által, mely reggel és este használandó, érhető el, mint a milyen a „Sarg-féle Kalodont” melynek egyre növekvő, most már milliókra menő használata a legjobban bizonyítja annak értékét.

Rousseau mondá: „Egy asszony szép fogakkal nem lehet csunya!” De nemcsak a szépsége egy nevető szájnak érhető el a fogak ilyen apolásánál, biztosítják maguknak, a mi sokkal fontosabb, az egészséget és jólétet egész késő öregségig.

Elismerése a mondottaknak és megrendelések a legfelsőbb körökből, minden darabhoz mellékelve vannak:

Vigyázzunk a csomagolásnál, egyforma csalásra számított értéktelen utánzatoktól.

A „HUNGARIA”
országos magyar vajkivíteli részvénytársaság értesíti
a t. gazdaközönséget,

hogy irodáját Budapest, Balczimház-utca 10. sz. a. megnyitotta, vajtermelésre vonatkozó bejelentéseket elfogad és vajszállítási szerződéseket köt; a vajvétel azonban csak f. é. október hó 1-én kezd meg.

Emellett felkerül a t. gazdaközönséget melibbi bejelentkezése, mert egy vajtermelésbe bevezetendő teignaszáság felszerelése tekintettel a már is beállott tömeges megrendelésre legalább is 8 hetet vesz igénybe.

Részletes, az egész okszertu vajtermelést röviden tárgyaló szó- vagy írásbeli felvilágosításokkal legnagyobb készséggel szolgálunk.

A „Hungaria” országos magyar vajkivíteli részvénytársaság igazgatótanácsa:

Baró Jósika Gábor s. k. elnök.

Kunkel Imre s. k. vezérigazgató.

Gruda Pál és Társa

könyvnyomdája Zombor,

Kossuth Lajos-utca Gergurov István-féle ház udvarán.

Telefon-szám 51.

A kor igényeihez mérten fölszerelt *magyar-német s szerb szövegű nyomtatványok* készítésére berendezett *könyvnyomda*, — mely a zombori kir. törvényszéknél vezetett kereskedelmi cégjegyzékbe is föl van véve, — ajánlja magát a n. é. közönségnek

mindennemű nyomtatványok elkészítésére.

A nyomdai szakba vágó minden munkát, a legfinomabb műanszokat igénylő *eljegyzési kártyákat, esküvői meghívókat, táncszolgalmi jelentéseket, körleveleket s hivatalos táblázatok* készítését elvállaljuk gyors precíz kivitelben.

Bármily terjedelmű nagyobb *művek, műgondot igénylő részvények s kereskedelmi nyomtatványokat* izlésesén s a modern kor kívánalmaihoz képest állítunk elő.

Étlopkat, váltóblanquettákat, cégjegyzéssel ellátott számlákat, gyászlapokat s ügyvédi nyomtatványokat minden faj és minőség szerint készítünk.

A nyomda felállítását és fenntartását egyedül a „Zombor és Vidéke” czimű politikai lap nagyobb terjedelemben való kiadhatása tevéen szükségessé, — az üzlet nyerekedés czéljából nem létesült s csupán önmaga fenntartását tartja szem előtt, mely körülménynél fogva képesek vagyunk *olcsóság, pontosság* valamint a nyomdai kivitel izléses és elegáns volta tekintetében bármely fővárosi nyomdával is fölvenni a versenyt.

A kiadásunkban megjelenő „Zombor és Vidéke”-re előfizetést bármely hó 1-től és 15-étől fogva elfogadunk.

A nagyérdemű közönség jóindulatába ajánlva vállalatunkat, maradtunk

Zombor, 1894. július hóban,

hazafias tisztelettel

Gruda Pál és Társa.

A még eddig föltűlmulhatatlan MALÁRTSIK-féle

Patkányirtó-pogácsa

azon rendkívüli pusztító szer, mely rohamosan kiirt patkányt, egeret és vakondokat a nélkül, hogy más házi állatoknak kárt okozna. Phosphort, strychnint, arsenikumot vagy más méregként ható szert azonban nem tartalmaz.

Egy nagy csomag ára

használati utasítással

30 kr. — 60 fillér.

Egy kis csomag ára

használati utasítással

15 kr. — 30 fillér.

 Viszontelárusítók
megfelelő kedvezményben
részeshetnek.

Valódi, csak ezen védjeggyel. Próba-rendelmények, melyek 4 kis, vagy 2 nagy csomagból állanak, 80 kr. előre be-küldése mellett ajánlott levélben portómentesen eszközöltnék.

Ezen patkányirtó-pogácsa valódi és mindig friss minőségben kapható Magyarországon minden fűszer, vas-, és gyógyszertár kereskedésében, valamint a készítőnél:

Maláricsik György

az igazán kitűnő és bámulatos hatású „patkányirtó-pogácsa” feltalálójánál
Sátorja-Ujhelyben.

RAKTÁR: Hay Testvérek, Zombor. — Strancinger Gyula, Mohács. — Franek Ármán, Baja. — Scherk Gyula, B. Almás. — Fülöp Viktor, Szabadka. — Ettinger József, Topolya. — Baumgarten Gyula, B. Kula. — Könyves Tóth Antal, Uj-Verbász. — Bernheim Nándor, Palánka. — Románovics P. Ujvidék. — Stankó Pallás, Karlovitz. — Stefan W. Petkovits, Zimony. — Mihajlovits Lyubomir, Pancsova. — Po'gar Károly, Pancsova. — Dui F. Temesvár. —